

Foto 1 Brander in actie.

De eikenprocessierups (Epr) wordt al sinds jaar en dag bestreden wegens de risico's voor de volksgezondheid die het insect oplevert. Een veelgebruikte methode is het wegbranden van nesten, maar hieraan kleven nogal wat nadelen. Er is echter een betere aanpak: het plukken van nesten. Welke methode je ook kiest, je moet altijd een afweging maken tussen de te verwachten overlast, de natuur- en milieuschade en de praktische inzetbaarheid ervan.

HENRY KUPPEN, KUPPEN BOOMVERZORGING

Suddereren in de ban

Bestrijding

Eén van de populairste methoden van Epr-bestrijding is het wegbranden ('suddereren') van de nesten met een gasbrander (foto 1). Deze is voorzien van een asfaltbrandkop, zodat de nesten met een grote brede vlam worden verstoekt. In de kern van die vlam kan de temperatuur oplopen tot boven de 1000°C. Deze methode kent echter enkele grote nadelen.

Op de grond

Zo zal een nest met rupsen in het larvale L3 tot L5 stadium al vrij snel na het beroeren met de brander openscheuren. De rupsen vallen vervolgens op de bodem, als ze al niet op de bestrijder zelf zijn gevallen. Vanaf L3 heeft de Epr per vervelling tot wel 700.000 brandharen, die gezondheidsklachten kunnen veroorzaken. Daarbij komt dat de rupsen de neiging hebben bij beroering hun brandharen los te laten. Als je globaal aanneemt dat één eilegsel ongeveer uit 200 rupsen bestaat dan betekent dit dat er – als de rupsen in het L5-stadium verkeren – tot wel 380 miljoen brandharen in één nest van tennisbalformaat kunnen voorkomen. Dit zijn dan de brandharen van de vervellingen en de rupsen bij elkaar opgeteld.

Ver verspreid

De inzet van een asfaltbrander heeft nog een tweede nadeel. De rupsen vallen dus weliswaar uit het nest, maar de enorme hoeveelheid brandharen wordt ook meteen tot ver in de omgeving verspreid. Dit komt door de grote stuwning van de hete lucht van de asfaltbrander en de uitermate lichte samenstelling van de brandharen. Vervolgens kan de zoektocht beginnen naar de rupsen die op de grond zijn gevallen... vergeet daarbij niet een brandblusser achter de hand te houden. Deze zal ongetwijfeld zijn nut bewijzen als de berm in brand vliegt vanwege het nabranden van de rupsen. En diezelfde, in de berm achterblijvende en

Foto 2 Verbrande rupsresten.

van de eikenprocessierups

halfverkoelde rupsen, kunnen weer een gevaar vormen voor mensen die in de berm recreëren of honden die in de berm snuffelen of zelfs de rupsrestanten in de bek nemen (foto 2). Irritaties en ontstekingen in de bek, luchtwegen en longen kunnen vervolgens nog lang voor grote overlast zorgen.

Boomschade

Aangezien de eikenprocessierupsen veelal op beschutte plaatsen een nestgelegenheid zoeken, zijn ze vaak te vinden binnen de overwalling van oude snoeiwonden. En dat levert een derde nadeel van de brander op. Juist bij jong weefsel is de inzet van een asfaltbrander riskant, omdat er beschadigingen ontstaan bij het (te) lang branden. Dit geldt natuurlijk ook voor jonge bomen die in hun geheel een jonge en dunne bast bezitten, of voor takken in de kroon, waar deze schade ook vrij makkelijk kan ontstaan.

Handmatig plukken

Als alternatief voor de kwalijke brandmethode kunnen de nesten worden verwijderd door ze

uit de boom te 'plukken'. Om te voorkomen dat de brandharen zich verspreiden door de beroering van de rupsen, kun je het nest inspuiten met een lijmspray (foto 3). De brandharen raken hierdoor geïsoleerd en het nest kleeft aaneen. Met een plastic zak over je handschoen kun je het nest wegplukken, dat vervolgens door de lijm aan de zak gekleefd raakt. Er kunnen nu alleen nog maar brandharen vrijkomen op het moment dat het nest van de boom komt. Deze kans is echter minimaal, omdat de plastic zak direct wordt dichtgeknoopt (foto 4).

Verwerking

Belangrijk is de verwerking van het vrijkomende materiaal, dat bij een afvalverbrandingsinstallatie moet worden aangeboden. Door plukken kunnen de nesten van de eikenprocessierups dus zeer eenvoudig en laagdrempelig worden verwijderd. Voorwaarde is natuurlijk wel dat alle juiste persoonlijke beschermingsmiddelen worden gebruikt.

Kortom: branden, dat moet je niet meer willen!

Foto 3 Ingespoten nest.

Foto 4 Dichtgetrokken zak.

Door plukken kunnen de nesten eenvoudig worden verwijderd